

България – земя на тракийските царе

СТЕЛА ДАВИДОВА

Българската долина на царете

се намира в района на Шипка и Казанлък. Наскоро златна маска, която няма аналог в света, откри доц. Георги Китов край с. Шипка.

“Уникална златна маска на 2400 години, която е далеч по-добра дори от тази на Агамемнон, е открита в България”, съобщи немският “Шпигел”.

Маската е с човешки облик и е изработена от над 682.5 грама 23.5 каратово злато. Съществува хипотеза, че Китов е разкрил храма на могъщия владетел Ситалк, а новооткритата маска е на Терес, първият известен мощен одриски цар, баща на Ситалк. Любопитно е да знаем, че Ситалк е предвождал 150 000 войска в помощ на Атина през 429 година пр. Хр. в Пелопонеската война. Според проф. Александър Фол, Терес е овладял зоната от Пропонтида до Бургаския залив и долното течение на Марица в края на 7 и средата на 5 век пр. Хр.

“В района на Шипка има много тракийски могили, пише “Шпигел”. Ето защо археолозите са нарекли местността “Българската долина на царете” по подобие на тази в Египетския Луксор”, заключава списанието.

Кои са траките?

За първи път за траки се говори в Омировия епос. Според Херодот траките са най-многобройният народ след индийския. Самата тракийска етнокултурна общност е многобройна. Най-известните групи, населявали земи на днешната българска територия, са одриси, беси, трибали, гети и др. Със сигурност за тракийско присъствие може да се говори от 2 хилядолетие преди Христа, бронзовата епоха. След четвърти век преди Христа Тракия става част от елинистичния свят, а от първия век след Христа влиза в състава на Римската империя.

Територията на страната ни е наситена с тракийски поселения - Перперек при Сливен, скалните гробници и светилища в Родопите, Странджа и Източна Стара планина, некропола при с. Мулутарево, Благоевградско, могилите в Казанлъшката долина, могилите в Пловдивско или по делтата на р. Дунав. Наскоро бе открита и изключително красивата гробница при с. Свещари, обявена за паметник на културата под закрилата на ЮНЕСКО. В Северозападна България - територията на траките трибали - племе с могъщо царство, е открито прекрасното Рогозенско съкровище.

През 2003 година проф. Овчаров преоткрива Перперикон – родопското светилище на бог Дионис. То се нарежда сред трите най-големи в света скални комплекси и се смята, че е връстник на Троянската война. Другите две са в Индонезия и Кавказ. През юни 2004 година археологическата експедиция на проф. Овчаров в кърджалийското село Татул открива и първия надземен храм на територията на България. Смята се, че там е гробът на Орфей, възприеман като един от “седемте мъдрци” на древния свят. Пак в същото село археолозите се натъкват на пещерата “Утробата”, където според древните митове слънцето и земята се срещат. Според траколожката Елка Пенкова, главен асистент в Софийския университет, популярността на паметниците в Казанлъшката долина идва от това, че одриските царе са исторически по-известни, а за царствата и владетелите на север от Стара планина, които са по-далеч от елините, писмените извори са оскъдни. Знае се, че траките нямали писменост и влизат в историята,

забелязани и описани от другите. Затова за едни тракийски племена се знае много, а за други по-малко. Професор Овчаров смята, че досега българската археология се е занимавала предимно с тракийски находки от некрополи и могили и че земята ни е осеяна с много тракийски селища, които чакат реставриране и консервация. “Траките едва ли са се раждали само, за да умрат и да ги погребат. Не знаем достатъчно къде и как са живели. Почти нямаме разкрити градове. Днес Перперикон започва да напълва представите ни”, сподели професорът на една от многобройните пресконференции, посветени на последните археологически открития. Сред културните кръгове по света съществува мнение, че гръцката култура е прееспонирана и интересът към нея намалява. Затова пък тракийската култура е много по-стара и различна от гръцката и в това е българският шанс – да се покаже на света нещо различно и същевременно древно и европейско.

“Българска памет” – на кръстоносен поход срещу иманярството

Българските земи крият в недрата си несметни тайни и богатства.

Легенди разказват за тракийски и римски находки, за златното съкровище на Иван

Шишман, заровено някъде при Урвич при падането на

последното българско царство под турско робство, за богатствата на Вълкан войвода, имането на Осман паша край Плевен. Затова и интересът към археологическите находки в България е огромен не само сред специалистите, но за съжаление и сред иманярите.

По твърдения на статистиката, иманярите в България са около 300 000. След тях се

нареждат дистрибутори, колекционери, чуждестранни изкупвачи.

На кръстоносния поход за търсене на антики в България сериозно и загрижено започна да се противопоставя президентът Георги Първанов. Самият той е историк и наскоро създаде гражданско движение за опазване на културно-историческото ни наследство под работно наименование "Българска памет".

Какво предложи президентът

За частните колекции:

Да се уреди режимът на частното колекционерство чрез регистрация.

Да се помисли върху възможността за амнистия на незаконно създадените частни колекции.

Да се реши дали държавната политика да е консервативна или либерална, т. е. дали да се поощрява търговията с паметниците на културата

За държавната политика към иманярството:

Да се обсъди връзката на престъпленията против паметниците на културата с организираната престъпност.

Да се дискутира кое в силовите структури и в законодателството пречи на борбата с новите форми на престъпност.

Да се осигури защита на обектите.

Да се лицензират фирмите, които ползват металотърсачи и скенери за производствени нужди.

Да се забрани продажбата на такава техника на частни лица.

За финансиране на културата:

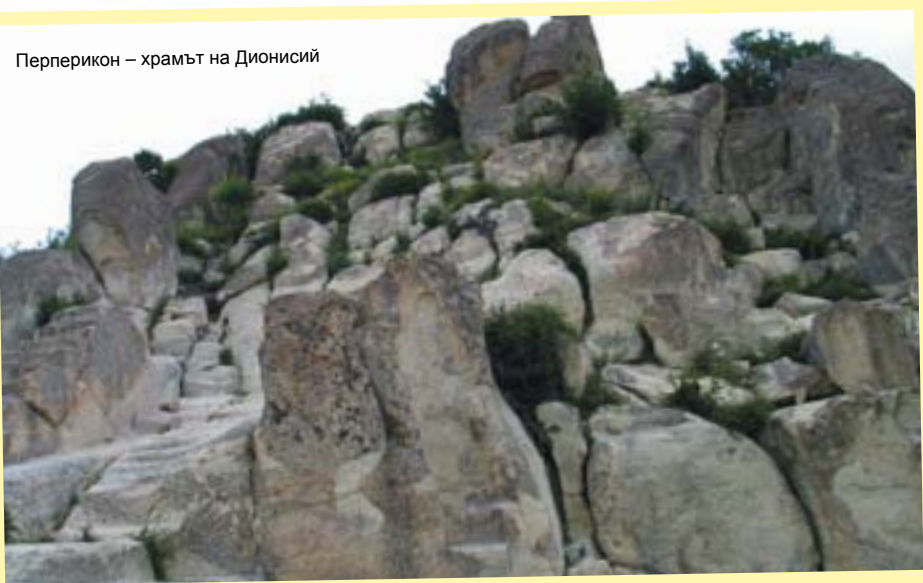
Да има публичност и яснота по сегашните извънбюджетни форми на финансиране на културата. Да се насърчи меценатството.

Да се узаконят концесиите за вече разкрити археологически обекти.

Да се създаде държавна културна лотария.

Къде са земите на Орфей, Дионис и Спартак?

Перперикон – храмът на Дионисий

Напоследък в интернет страници, свързани с туризма, а също по CNN и BBC, гърците непрестанно повтарят фразата: "Елате в страната на Орфей". Румънците също не пропускат да внушат, че Спартак е роден в техните земи. След сложни политически преговори, много емоции, журналистически и научни престрелки между България и Гърция, се стигна до споразумение, че "Орфей е роден в Родопите".

Митичните тракийски герои и исторически личности трябва да се разпознават от западноевропейеца не само чрез рекламите на една или друга страна, но главно по исторически истини и доказателства. Затова е необходима сериозна и задълбочена подготовка в областта на археологията, реставрацията и консервацията на находките. Не на последно място е и популяризирането на разработените археологически обекти. Тоест създаване на инфраструктура и стратегия на археологическия туризъм.

При добра държавна политика България може да стане сензационна туристическа атракция като "Земя на тракийските царе". Където и да се покаже по света изложба на тракийско съкровище, интересът е изключителен. Това разкри и последната изложба на Рогозенското и на Панагюрското съкровище в Бон под кодово име "Траките. Златното царство на Орфей". 200 000 бяха посетителите на тази изложба не само от Германия, но и от много други страни.

Перперикон, "Свещеният град в скалите", в който се смята, че се намира родопското светилище на бог Дионис, макар още в суров вид, привлича над 100 000 туристи годишно. Откриването на Перперикон по научна стойност, според специалистите, след време ще се равнява с намирането на Троя и Микена. Смята се,

че този град е съществувал между 5 век преди Христа – 7 век след Христа. В гробницата на Севт Трети край Шипка са регистрирани около 10 хиляди души за месец. За девет дни златната маска от могилата Светица край Шипка събра 200 хиляди души в Археологическия музей. Тракийското културно-историческо наследство е огромен национален ресурс. Затова и Министерството на културата наскоро стана Министерство на културата и туризма. Една от главните му цели ще бъде и опазване на археологическите паметници и ценности, както и популяризиране на това уникално културно наследство по света. За да може наистина България да стане популярна по света не само с древната си история, прекрасна природа, но и като земя на тракийските царе.

Най-новата информация за газгодишния археологически сезон:

Според доц. Китов екипът му ще търси тялото на тракийския цар Севт Трети. За целта са нужни около 180 000 лв. Проф. Овчаров смята тази година да посвети 4 месеца на археологически разкопки в района на Перперикон. До храма на Дионис постепенно се разкрива голяма царска резиденция на тракийските племена бесите. След 2006 година последната тракийска находка от могилата Голяма Косматка ще обиколи света. Вече има огромен интерес и заявки от САЩ, Япония, Испания, Франция, Южна Корея и редица други държави.

"Орфей не разделя траките и елините – той ги свързва. Орфей и орфизмът са формулата на истинското културно-историческо въздействие между Елада и Тракия, което от своя страна представлява несравним влог в европейското културно наследство." проф. Александър Фол, основател на Института по тракология към БАН и Главен секретар на Международния съвет по траколожки и индоевропейски изследвания.